

RAPPORT FRA MIT OPHOLD I ATHEN

Jeg sidder nu i Brabrand, over en måned efter at være kommet tilbage, et stykke inde i den tekst, der en dag måske vil være min endelige fortælling om, hvad der egentlig skete i løbet af de to måneder, vi tilbragte på Det Danske Institut i Athen.

De oprindelige planer med opholdet er der sådan set stadig.

Hvad angår den europæiske modernismes første store græske digter, Konstantin Kavafis, er det sådan, at jeg netop nåede frem til et sted, hvor det ligesom var muligt at begynde at læse ham rigtigt, hvilket egentlig vil sige at læse ham ikke som en stor europæisk modernist eller en tidligt åbenmundet poetisk referent fra de underste afdelinger af en moderne storby, i hans tilfælde Alexandria, men som et menneske midt i verden, der fra en aldrig før mulig position i sit værk forbandt den græske oldtid og dens hellenistiske og byzantinske overgangsstadier med det moderne eller postmoderne i verden, hvor vi lever nu.

En fornemmelse af lakonisk klarhed i et brølende og tumlende hav af hinanden tilsyneladende modsatte holdninger, handlinger og ytringer.

Hvad angår dramatikken, eller poesien i dens dramatiske form, som den med rod i Grækenland har manifesteret sig i det tyvende århundredes europæiske scenekunst hos så forskellige dramatikere og teaterdigtere som Brecht, Beckett og Artaud, nåede jeg frem til en tanke om at lave en slags præsentation af problemstillingerne på dansk gennem en oversættelse af den tyske romantiker Friedrich Hölderlins tre variationer over temaet EMPEDOKLES´ DØD, ledsaget af en prolog, hvor jeg vil sætte Hölderlin selv på scenen i en monolog, der vil benytte sig af stiltræk hentet i den græske poesi, især i Pindar, og i den dramatiske korsang hos Aischylos.

Ikke længe før min afrejse fra Athen, hvor jeg bestemt hellere ville være blevet, fandt jeg Charles H. Kahns THE ART AND THOUGHT OF HERACLITUS, an edition of the fragments with translation and commentary og den bog er en vigtig del af det, jeg nu arbejder med.

Det fragmentariske hos Heraclitus er noget af det, der forbinder fortid og fremtid for mig og min generation af kunstnere, som eksemplificeret af digteren Per Højholt i begyndelsen af hans CEZANNES METODE fra 1967:

“Den gruppe af græske filosoffer som kaldes førsokratikerne arbejdede så nær ved filosofiens rødder at vi i dag kan fristes til at regne dem blandt poeterne. En af dem, han hed Anaximander, har efterladt sig nogle fragmenter hvoraf det eneste sammenhængende lyder: “Det værendes begyndelse er det uendelige, det hvoraf tingene opstår er også det hvori de forgår efter nødvendighedens lov; thi de må betale hinanden straf og bod for deres uretfærdighed i overensstemmelse med tidsordenen.” - Det uendelige eller det forskelsløse, det græske ord er apeiron, kan nok bedst defineres som den opfyldte

begyndelse som ikke kan ændre sig og som i sig rummer alt værende. Af det uendelige opstår utallige verdener som følge af dets bevægelse. De opstår, fatter sig selv som udskillelser af det uendelige som er uden egenskaber, avler deres modsætning, forenes med den og er tilbage i det forskelsløse. Den "straf" og "bod" som der tales om bør ikke appellere til vores letvakte kristne forestillinger, det er simpelthen ligevægtsprincippet der udtrykkes sådan.

For mig at se ligger der en poetik gemt her, uklar og primitiv måske, men dog et udgangspunkt for en digtning også i dag.."

Efter at have gået rundt i Athen i et par måneder er jeg nu for første gang helt sikker på, hvad Per Højholt egentlig mente med den udtalelse: "Poesi *kan* bestemmes med tilfældet som grundlov. Et af kunstværkets sikre kendetegn er jo at det er begrænset, kender sin grænse, søger den, og inden for den rummer muligheder for alt. Jo enklere kunstværket er desto tydeligere er dette, men ikke derfor lettere at fatte," siger han konkluderende.

Om jeg er enig eller ej i dette sidste udsagn ved jeg ikke, men jeg arbejder med det, og Athen er måske det sted i verden, hvor betingelserne for det arbejde er bedst. Før jeg når frem til en viden i praksis om, hvorvidt en begrænsning i oplevelsen af historiens og stedets fragmentariske og tilfældige, epifaniske møder, er nødvendig for at noget kan kaldes et værk, og derfor kan afgøre, om det i kunstnerisk, filosofisk og eksistentiel betydning må siges at være nødvendigt, vil jeg uden tvivl være nødt til i længere eller kortere perioder at vandre videre i denne by, der måske nok synes at være en slags historiens færdige værk, men så dog alligevel for hvert skridt opløser og oplyser sig i blændende udsigter både mod det fjerne, der var engang, og det lige så fjerne, der måske vil komme.

Det var vel, hvad professor Vilhelm Grønbech engang kaldte LYSET FRA AKROPOLIS.

Og jeg takker for at det i foråret 2016 har været muligt for mig at nå dertil, hvor noget sådant lader sig konstatere med tilfældets paradoksale sikkerhed.

Brabrand i maj 2016

Peter Laugesen